

Mottagare
Kommunledningsutskottet

Riktlinje för bevarande av elektroniskt undertecknade handlingar

Kommunstyrelseförvaltningens förslag till kommunledningsutskottet för beslut i kommunfullmäktige

- Riktlinjen för bevarande av elektroniskt undertecknade handlingar antas.

Kommunstyrelseförvaltningen

Cynthia Rune fjärd
Kommundirektör

Elin Waltersson
Kontorschef

Sammanfattning

Under 2021 blev det möjligt för verksamheter inom kommunen att skriva under handlingar elektroniskt. Kommunfullmäktige, kommunstyrelsen och nämnderna har dessutom beslutat om att protokoll ska undertecknas digitalt och enbart i undantagsfall justeras fysiskt.¹ I takt med att intresset för digitala ärendeprocesser växer lär också användningen av elektroniska underskrifter öka. Mot bakgrund av detta är det viktigt att kommunen antar en riktlinje för hur elektroniskt undertecknade handlingar ska hanteras och bevaras så att deras autenticitet kan styrkas över tid. Kommunstyrelseförvaltningen föreslår därför att kommunfullmäktige beslutar om att anta riktlinjen för bevarande av elektroniskt undertecknade handlingar.

¹ Kommunstyrelsen 2021-10-05 § 232, Kommunfullmäktige 2021-10-21 § 139.

Beskrivning av ärendet

Hur elektroniska underskrifter eller elektroniskt signerade handlingar ska hanteras och bevaras beror i stor utsträckning på vilken metod för bevarande som kommunen väljer att tillämpa. Riksarkivet har framlagt två metoder för bevarande av elektroniskt signerade handlingar. Dels en metod som kallas rekursiv tidsstämpling och dels en metod som kallas den systemberoende metoden.² Båda metoderna har egentligen samma mål: att bestyrka den elektroniskt undertecknade handlingens äkthet och autenticitet över tid.

Vilken information som finns i en elektroniskt undertecknad handling beror på vilken tjänst för e-underskrifter som används och handlingens format. Oftast består elektroniskt signerade handlingar av innehållsinformation och valideringsdata. En viktig komponent av valideringsdatan är underskriftens certifikat. Handlingar som undertecknas i kommunens tjänst för e-underskrifter får en så kallad inbäddad signatur. Det betyder att signaturens certifikat och kontrollsumma (hashvärde) lagras i PDF-filens Document Security Store (DSS). Certifikatet innehåller information om underskrivaren, vem som utfärdat certifikatet och hur certifikatet kan valideras. Dessa certifikat är inte giltiga för alltid, förr eller senare ställs kommunens verksamheter inför frågan om hur dessa signaturer och certifikat ska kunna valideras långsiktigt.

Rekursiv tidsstämpling

Metoden för rekursiv tidsstämpling löser detta problem genom att bevara och tidsstämpla alla komponenter som användes för att upprätta den elektroniskt undertecknade handlingen. Det vill säga själva handlingen i sig och de verktyg som använts för att skapa och validera den. Tidsstämplingen använder i princip samma teknik som själva e-underskriften men sker återkommande (rekursivt) i takt med att tidsstämplingens giltighet närmar sig sitt slut. Att rekursivt tidsstämpla innebär alltså att man kontinuerligt ”om-signerar” den undertecknade handlingen och dess komponenter. Denna metod framstår emellertid inte som lämplig för Tyresö kommun eftersom den i realiteten lider av samma bevarandeproblematik som själva e-underskriften. Den kräver också att rutiner arbetas fram för hur den rekursiva tidsstämplingen ska ske vilket framstår som arbetsintensivt och ineffektivt i jämförelse med den alternativa så kallade systemberoende metoden. Lägg därtill att en risk uppstår om tidsstämplingen missas och certifikat-kedjan bryts.

² Riksarkivet, *Framställning och bevarande av elektroniska signaturer*, 2014.

Den systemberoende metoden

Den systemberoende metoden innebär att den elektroniskt underskrivna handlingen och dess certifikat bevaras i ett e-arkiv. Ett e-arkiv har tekniska och systematiska möjligheter att kontrollera att handlingar inte manipuleras eller ändras under tiden som de befinner sig inom systemet. Detta görs genom behörighets- och säkerhetskontroller, loggar och rutiner. Den systemberoende metoden gör med andra ord ingen principiell skillnad mellan att bevara elektroniskt underskrivna handlingar och att bevara övriga digitala handlingar. Den syftar till att styrka signaturens giltighet genom att visa att dataobjektet isolerats och att det inte manipulerats sedan omhändertagandet. Metoden framstår som betydligt effektivare än att arbeta med rekursiv tidsstämpling och lyckas samtidigt styrka den elektroniskt undertecknade handlingens autenticitet på ett trovärdigt sätt. Av dessa skäl utgår Tyresö kommuns riktlinje för bevarande av elektroniskt undertecknade handlingar från den systemberoende metoden.

Kungsbacka kommun brukar ofta lyftas fram som en kommun som kommit långt i arbetet med elektroniska underskrifter. Deras arbetssätt är intressant och bör i princip kunna anammas av Tyresö kommun utan större svårighet. Kungsbacka har också valt att arbeta utifrån den systemberoende metoden. Utöver detta har de även fattat ett kommunövergripande beslut om att kommunstyrelsen, i egenskap av arkivmyndighet, intygar de elektroniska underskrifternas giltighet *vid signeringsstillfället*.³ Kommunstyrelseförvaltningen föreslår att kommunfullmäktige beslutar om att anta riktlinjen för bevarande av elektroniskt undertecknade handlingar eftersom det skulle innebära att kommunfullmäktige på samma sätt som kommunstyrelsen i Kungsbacka kommun intygar de elektroniska underskrifternas giltighet vid signeringsstillfället. Detta skulle medföra att frågan om hur elektroniskt undertecknade handlingar ska valideras och bevaras snarare blir en juridisk fråga än en teknisk. Det verksamheterna i sådana fall behöver bevisa är att de elektroniskt underskrivna handlingarna inte har manipulerats efter deras upprättande. Riktlinjen för bevarande av elektroniskt undertecknade handlingar ger vägledning i hur detta ska ske genom den systemberoende metoden.

Förslaget till beslut har inga ekonomiska konsekvenser.

Ärendet bedöms inte beröra barn varför någon prövning av barnets bästa inte har genomförts.

³ Kungsbacka kommun, *E-arkivering av elektroniskt underskrivna beslut*, Dnr: KS/2019:79, 2019-09-05.

Bilagor

Riktlinje för bevarande av elektroniskt undertecknade handlingar